

TUNEZJA

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	163 610 km ²
Ludność	10,7 mln mieszkańców.
Stolica	Tunis (ok. 800 tys.).
Język urzędowy	arabski, szeroko rozpowszechniony jest także język francuski
Waluta	dinar tunezyjski TND; kurs wymiany 2013 r.: 1 USD = 1,63 TND

SYTUACJA GOSPODARCZA

Republika Tunezyjska miała silną pozycję prezydenta w systemie władzy. Od 1987 r. urząd ten pełnił Zine El Abidine Ben Ali, który po trwających od grudnia 2010 r. krwawych zamieszkach i protestach społecznych, w styczniu 2011 r. odwołał rząd i opuścił kraj. W październiku 2011 r. odbyły się wybory parlamentarne, wygrane przez islamską partię Ennahda – 42 % miejsc. W grudniu dokonano wyboru tymczasowego prezydenta, którym został Moncef Marzouki (dotychczasowy lider partii centrowej CPR).

Tunezyjskie Zgromadzenie Konstytucyjne pod koniec stycznia 2014 roku przyjęło nową konstytucję, uważaną za jedną z najbardziej demokratycznych w świecie arabskim. Za nową konstytucją głosowało 200 z 216 deputowanych. Jest ona rezultatem długich negocjacji między zdominowanym przez islamistów rządem a świecką w znacznej mierze opozycją.

Tuż przed głosowaniem nad nową konstytucją, premier Jomaa mianował rząd przejściowy, będący efektem porozumienia między rządzącą do tej pory partią an-Nahda, a ugrupowaniami opozycyjnymi. Zasiadają w nim głównie niezależni specjaliści. Ma to zapobiec narastaniu dalszych napięć i ostatecznie zniwelować kryzys władzy do czasu zaplanowanych na ten rok wyborów. W nowym rządzie technokratów, resort finansów obejmie swoim przewodnictwem Hakim Ben Hammouda, który wcześniej zdobywał doświadczenie w Afrykańskim Banku Rozwoju. Z kolei teka ministra spraw zagranicznych przypadnie Mongi Hamdiemu, byłemu przedstawicielowi ONZ.

Gospodarka

Tunezja jest liderem nie tylko wśród krajów Wielkiego Maghrebu, ale także wśród państw kontynentu afrykańskiego. W połowie lat 80. został zapoczątkowany program zmian strukturalnych w gospodarce kraju wspierany przez Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Program przewidywał m.in. liberalizację cen i handlu zagranicznego, a także dalszą prywatyzację przedsiębiorstw należących do państwa.

Podstawowe bogactwa naturalne: ropa naftowa, gaz ziemny i fosforyty. Ponadto wydobywa się rudy żelaza, cynku, ołowiu, sól z wody morskiej. Rozwinięty jest przemysł chemiczny (nawozy fosforowe, tworzywa sztuczne i farmacja), przemysł rolno - spożywczy (głównie olejarski – czołowy światowy producent oliwy oraz winiarski), mineralny (cement, cegły i pustaki, płytki ceramiczne), tekstylny, elektromaszynowy (montaż samochodów i ich części), metalowy (chłodziarki i zamrażalki), elektrotechniczny i elektroniczny (odbiorniki radiowe i telewizyjne, transformatory, kable, sprzęt telekomunikacyjny).

PKB: od 2008 r. notowano pewne spowolnienie wzrostu gospodarki Tunezji (4,6 % - wobec 6,3 % w 2007 r.). Wzrost PKB za 2012 r. szacowany jest na poziomie 2,7%, a za 2013r. na poziomie 2,8%. Struktura wytwarzania produktu krajowego brutto w 2013r.: rolnictwo – 8,6 %, przemysł – 20,4 %, usługi (zwłaszcza turystyka) – 61%

Handel zagraniczny 2013 roku:

Eksport – 17,4 mld USD; główne towary: odzież, tekstylia, produkty rolne, sprzęt mechaniczny, fosforyty i chemikalia, węglowodory; partnerzy (2012 r.): Francja (ok. 27 %), Włochy (16 %), Niemcy (ok.10 %), Libia (ok.8 %).

Import – 24,9 mld USD; główne towary: tekstylia, maszyny i wyposażenie, węglowodory, chemikalia, żywność; partnerzy (2012 r.): Francja (ok. 20 %), Włochy (17 %), Niemcy (8 %), Chiny (6 %), Hiszpania (ok.6%) , Algeria (ok.5%).

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne: Wartość BIZ w Tunezji na koniec 2013 r. szacowana jest na 34,6 mld USD.

Dzięki racjonalnej polityce gospodarczej Tunezja pozostawała do 2010 r. w stanie makroekonomicznej równowagi (z dość niską, kontrolowaną inflacją rzędu 4 – 5 %, stabilnym kursem dinara, bezpiecznym poziomem deficytu budżetowego ca 3 %, rosnącymi rezerwami dewizowymi - ponad 11 mld USD na koniec 2010 roku). Słabościami gospodarki tunezyjskiej były: wysokie i w zasadzie niemalejące bezrobocie, rosnące zadłużenie przedsiębiorstw i ludności, niepokojąco wysoki dług publiczny.

Tunezja należy do wielu organizacji międzynarodowych, w tym do: ONZ, Ligi Arabskiej (AL), Unii Afrykańskiej (AU), Światowej Organizacji Handlu (WTO – członek założyciel), Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF), Międzynarodowego Banku Rekonstrukcji i Rozwoju (IBRD). Należy również do UMA – Unii Maghrebu Arabskiego, Światowej Organizacji Celnej, COMESA - Wspólnoty Państw Sahelu i Sahary, CEEAO - Wspólnoty Ekonomicznej Państw Afryki Zachodniej.

Jest pierwszym państwem śródziemnomorskim, które w 1995 r. zawarło układ stowarzyszeniowy z UE (weszła w życie w marcu 1998 r.)

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne gospodarki

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
wzrost PKB (w %)	4,6	3,0	3,1	- 1,8	2,7	2,8
PKB (PPP, mld USD)	b/d	98,6	103,5	101,7	104,4	108,4
PKB per capita (PPP, USD)	b/d	9 500	9 800	9 500	9 700	9 900
stopa inflacji (w % r.d r.)	5,0	3,5	4,4	3,5	5,9	6,1

stopa bezrobocia (w %)	14,2	14,7	13,0	19,0	18,8	17,2
Dług zagraniczny (w mld USD)	20,8	19,6	21,5	23,2	24,5	26,9
Dług publiczny (% PKB)	46,5	53,0	48,0	45,1	52,3	
rezerwy dewizowe i złoto (w mld USD)	8,9	11,1	9,5	8,9	7,4	8,1
Eksport (w mld USD)	19,2	14,4	16,4	17,6	17,9	17,4
Import (w mld USD)	23,2	19,0	21,0	23,0	23,5	24,9
bezpośr. inwestycje zagraniczne (mld USD)	2,5	2,1	1,7	1,1	1,1	1,2

Źródło: Międzynarodowy Fundusz Walutowy, CIA, African Economic Outlook

*/ dane szacunkowe

Ramy prawno-traktatowe współpracy

a) UE – Tunezja

Umowa Stowarzyszeniowa pomiędzy Unią Europejską a Republiką Tunezyjską, podpisana w 1995 r. i obowiązująca od 01.03.1998 r., regulująca m.in. relacje ekonomiczne, w tym zasady wymiany handlowej.

b) Polska - Tunezja (formalnie obowiązujące umowy i porozumienia dwustronne):

- Umowa o współpracy w dziedzinie transportu morskiego (2002, obowiązuje od 2004 r.)
- Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki (weszła w życie w czerwcu 2000 r.)
- Konwencja w/s unikania podwójnego opodatkowania (1993 r.)
- Umowa w/s popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (1993 r.)
- Umowa o współpracy naukowo-technicznej (1961 r.)
- Umowa o transporcie lotniczym (1969 r.).

Wymiana handlowa Polski z Tunezją

(w mln USD)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika% 2013/2012
Eksport	68,13	89,2	49,1	67,2	66,6	108,8	163,4
Import	215,32	118,1	162,6	150,8	235,5	143,6	61,0
Obroty	283,45	207,2	211,6	218,0	302,1	252,4	83,6
Saldo	- 147,19	- 28,9	- 113,5	- 83,7	- 168,9	-34,9	

Źródło: GUS

Najważniejsze pozycje w polskim eksporcie do Tunezji w 2013 r.:

- urządzenia mechaniczne i elektryczne – 22 % polskiego eksportu ogółem;
- produkty mineralne – 19 % udział;
- pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdział. urządzenia – 17 % udział;
- produkty pochodzenia roślinnego (jęczmień) – 14 % udział;
- tworzywa sztuczne i wyroby z nich – 10 % udział;
- wyroby z kamieni gipsu, cementu, itp. – 3 %.

Najwięksi eksporterzy: Volkswagen Poznań, Coroplast, Glencore, General Motors, Hutchinson Poland, Whirlpool Polska, Avon Polska.

W polskim imporcie z Tunezji we wcześniejszych latach tradycyjnie dominowały fosforyty, w ub. roku jednak import ten – ze względu na niestabilną sytuację w tunezyjskim zagłębiu wydobywczym Gafsa – znacznie się zmniejszył.

Największymi pozycjami w imporcie z Tunezji w 2013 r. były:

- urządzenia mechaniczne i elektryczne – 44 % udział w polskim imporcie;
- materiały i wyroby włókiennicze – 23 % udział;
- materiały i wyroby włókiennicze (odzież, obuwie art. wyposażenia wnętrz) – 21 % udział;
- aparaty optyczne, kinematograf, inne – 7 % udział;
- wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 6 % udział;

Główni importerzy: Sagem Communications Warsaw, WISI Automotive, Volkswagen Motor Polska, Big Star Limited, Promod Polska, Decathlon, Somfy, Zara Polska.

Według wstępnych danych Ministerstwa Gospodarki wartość wzajemnych obrotów w 2013 roku wyniosła 252,4 mln USD, w tym eksport z Polski do Tunezji – 108,8 mln USD zaś importu 143,6 mln USD.

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Współpraca taka pomiędzy Polską a Tunezją w zasadzie jest marginalna. Zarówno Polska, jak i Tunezja są krajami, które starają się pozyskać kapitał i inwestorów zagranicznych. Tunezyjczycy zainteresowani są głównie podejmowaniem przedsięwzięć turystycznych i handlowych w Polsce. Wg ostatnich informacji, w naszym kraju działa ok. 40 przedsięwzięć tunezyjsko-polskich, głównie w branży turystyczno-gastronomicznej oraz w wolnych zawodach, a ponadto 2 przedsięwzięcia polsko-tunezyjskie typu joint-venture w Tunezji.

Przykłady realizowanej współpracy joint-venture: Krakowska Fabryka Armatur (KFA), firma Tunipol – joint-venture z grupą Maspex z Wadowic (produkty instant) oraz firma Besta z Wielkopolski (eksport zwierząt, artykułów weterynaryjnych, środków do pielęgnacji bydła, współpraca z Tunezją w poprawie genetyki zwierząt i inne).

Dostęp do rynku

W ostatnich latach Ambasada RP w Tunezji nie informowała o istnieniu niekorzystnych warunków w dostępie polskich towarów do rynku tunezyjskiego. Nie występowały szczególne ograniczenia taryfowe, czy też pozataryfowe w handlu z tym krajem, wręcz przeciwnie, począwszy od 1996 r. miała miejsce coroczna redukcja i stopniowa likwidacja ceł importowych dotycząca krajów członkowskich UE w zakresie artykułów przemysłowych i rolnych, przewidziana w Układzie Stowarzyszeniowym UE – Tunezja. W rezultacie, od stycznia 2008 r. obowiązują „0” stawki celne na towary przemysłowe importowane do Tunezji, co sprawia, że szanse na lokowanie polskich towarów na tym rynku stale rosną. Trwają rozmowy Tunezji z UE na temat ułatwień w obrocie usługami i artykułami rolno-spożywczymi.

Najważniejsza przeszkoda tkwi jednak w postępowaniu firm polskich, które często wykazują się zbytnią pasywnością na rynku tunezyjskim oraz nieufnością wobec tamtejszych partnerów.

Potencjalne dziedziny współpracy

Istnieje możliwość rozwoju polskiego eksportu dóbr inwestycyjnych, którego importerami będą firmy niepaństwowe, jak na przykład eksport urządzeń odlewniczych, urządzeń do wytwarzania energii odnawialnej, materiałów i instalacji dla branży budowlanej, wyrobów stalowych, sprzętu rybackiego i innych (import wówczas nie odbywa się drogą przetargów).

Ponadto, rysują się znaczne szanse na zwiększenie eksportu polskich produktów chemii organicznej i nieorganicznej, mebli i wyposażenia hotelowego, sprzętu medycznego, armatury, wyrobów przemysłu szklarskiego, drewna. Duży potencjał istnieje również w zakresie eksportu towarów rolno-spożywczych (m.in. zbóż).

Polskie przedstawicielstwo dyplomatyczne w Tunisie czyni też starania, aby sfinalizować procedurę uzgodnień certyfikatów weterynaryjnych w odniesieniu do eksportu z Polski: bydła żywego, mięsa wołowego, mięsa wieprzowego na zaopatrzenie hoteli i drobiu.

Opracowano na podstawie danych z Departamentu Promocji i Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki, 2014 r.

IZBY

- **Izba Przemysłowo - Handlowa w Sousse** (*La Chambre de Commerce et D'Industrie du Centre Sousse*) <http://www.ccicentre.org.tn>
11.06.1996 r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą porozumienie o współpracy
- **Izba Przemysłowo- Handlowa w Sfax** (*La Chambre de Commerce et D'Industrie du Sud-Sfax*) <http://www.ccis.org.tn>
28.04.1993 r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą porozumienie o współpracy

Więcej informacji o podpisanych umowach

<http://rig.katowice.pl/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpraca-z-zagranicznymi-instytucjami-samorządu-gospodarczego>

WAŻNE KONTAKTY

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Tunezji

Le Grand Boulevard de la Corniche,
2045 Les Berges du Lac II, TUNIS
telefon: (00216) 71 196 191; 71 196 193; 71 196 196;
fax: (00216) 71 196 203
e-mail: tunis.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.tunis.polemb.net

Ambasada Tunezji w Polsce

ul. Myśliwiecka 14
00-459 Warszawa

CIEKAWOSTKI

Współpraca dwustronna Polski i Tunezji w dziedzinie gospodarki

http://tunis.msz.gov.pl/pl/tunis_tn_a_95/gospodarka/

Film o Tunezji <http://vimeo.com/66724135>

Portal turystyczny dotyczący Tunezji www.wirtualnatunezja.pl/newsy-z-tunezji/171-ciekawostki-z-tunezji.html

